

Leto X.

Številka 9.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorna urednika:

Dr. Makso Pirc in dr. Viktor Supan.

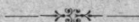

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1894.

VSEBINA.

1. <i>Kavčnik</i> : O pooblaščenju v načrtu novega civ. postopnika	257
2. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
<i>a</i>) Niti proti dovolitvi, niti proti zavrnitvi zahtevka, da se nadomesté dopuščene priče po drugih pričah, ni v smislu §-a 17. zakona z dne 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak., pripusten poseben rekurz; pritožba proti taki odločbi združiti se ima po izišli razsodbi v glavni stvari z apelacijo, naperjeno proti tej razsodbi	265
<i>b</i>) Pri postopanju radi motenja posesti razsoja sodnik po svoji izprevidnosti, koliko se verjame pričam	267
<i>c</i>) K §-oma 24. in 25. zak. z dne 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak.	269
<i>d</i>) Izvršilo na podlagi končnega odloka radi motenja posesti sme se le dovoliti tedaj, če zopetno dejanje propalega toženca ni drugačno od onega, katero se je v končnem odloku prepovedalo	270
<i>e</i>) Donatio inter vivos ali mortis causa. — Negotiorum gestio	271
<i>f</i>) Kako je tolmačiti zadnji stavek §-a 905. obč. drž. zak. — Šega kraja. — Sodnikovo ocenjevanje dokazov ne more biti povod ničnosti pritožbi. — §-i 24. do 25. zak. z dne 16. maja 1874, št. 69. drž. zak.	276
3. Iz upravne prakse:	
Kuks in tar. toč. 45, B. prist. zak.	281
4. Književna poročila	282
5. Razne vesti	283
6. Pregled pravosodstva	287

O pooblaščenji v načrtu novega civ. postopnika.

(Konec.)

II. O pooblastilih. Sedanje postopno-pravne določbe o pooblastilih so jako skromne. Tu določa resolucija z dne 14. junija 1784, št. 306. a) z. j. z., da ni treba, da bi se pooblastilo glasilo na posamična pravna opravila, ampak da zadoštuje, ako je sestavljeno v splošnih, na zastopanje glasečih se izrazih; dalje § 416. o. s. r., da odvetnik pooblastila vsprejeti ne sme, ako v njem ni tudi določen zastopnik-namestnik ali pa ni izrečena pravica, da sam sme izbrati namestnika, ter, ako se v pooblastilu ne nahaja „clausula heredum“; potem § 14. odv. reda, da je odvetnik upravičen, v slučajih, ako je sam zadržan, namestiti družega odvetnika; konečno § 108. o. s. r., da je priznanja zastopnikova v pravdi imeti v ime stranke resničnimi. V vsem drugem prepuščeno je pooblastitelju in pooblaščencu, da določita obseg in vsebino pooblastilu, odnosno soditi je to po obč. drž. zakoniku.

A drugače načrt. Po vzgledu nemškega civ. postopnika določa pooblastilu v pravdi ex lege obseg, učinek in trpež ter tako določeno pooblastilo nazivlje s tehničnim izrazom „pravdno pooblastilo“ („Prozessvollmacht“). S takim pooblastilom pooblašča se odvetnike.

V nastopnem bode govor 1) o obsegu, 2) o učinku, 3) o trpežu pooblastila in 4) o njega uporabi v pravdi.

1. Pravice, katere načrt podeljuje pravdnemu pooblastilu, so te-le (§ 31.):

1) „zur Anbringung und Empfangnahme einer Klage und zu allen den Rechtsstreit, für welchen die Vollmacht ertheilt wurde betreffenden Prozesshandlungen, einschlieslich

derjenigen, welche durch eine Widerklage, durch eine Wiederaufnahme des Verfahrens, durch den Antrag auf einstweilige Verfügung, oder durch eine im Sinne des § 13 erfolgende Klageführung¹⁾ veranlasst werden;

2) zum Abschlusse von Vergleichen über den Gegenstand des Rechtsstreites, zu Anerkenntnissen der vom Gegner behaupteten Ansprüche, sowie zu Verzichtleistungen auf die von der bevollmächtigenden Partei geltend gemachten Ansprüche;

3) zur Einleitung der Execution wider den Prozessgegner und zur Vornahme aller im Executionsverfahren²⁾ auf Seiten des Executionsführers vorkommenden Handlungen;

4) zur Empfangnahme der von dem Prozessgegner zu erstattenden Prozesskosten.“

V §-u 32. je dalje določeno, da sme stranka pravdno pooblastilo utesniti, a le gledé v §-u 31. odst. 2. in 3. navedenih pravic in z učinkom le tedaj, ako to utesnitev nasprotniku naznani.

Nejasna vidi se mi določba §-a 31. odst. 1. v tem, da pravdno pooblastilo obsega tudi pravico „zur Anbringung und Empfangnahme einer Klage“. Iz določbe, da pravdno pooblastilo upravičuje za vse pravdne čine v sporu, za kateri se je pooblastilo dalo, sledi, da pravdno pooblastilo velja le za dotično pravdo in ne tudi za druge. Iz besedice „einer Klage“, pa se utegne izvajati, da sme pooblaščenec na podlagi pravnega pooblastila napravljati in vsprejeti tudi druge tožbe, ki z dotično pravdo niso v nikaki zvezi. Seveda bi se pooblaščenec na podlagi napravljene oziroma vsprejete tožbe še ne smel podajati v pravdo, kajti v to še nima pravnega pooblastila, ampak bi moral po prej od stranke pooblastilo izposlovati.

Tako domnevanje potrjuje osobito določba §-a 112., ki pravi: „Klagen können nur zu eigenen Händen des Geklagten, oder eines zur Empfangnahme von Klagen ermächtigten Vertreters derselben zugestellt werden.“ Da bi moral zastopnik jedino le z voljo stranke v vsprejem tožbe pooblaščen biti, tu

¹⁾ Tako zvana glavna intervencija t. j. če zarad kake reči teče pravda, sme oni tretji, ki stvar zase zahteva, oba, toženca in tožitelja, skupno tožiti, dokler še teče pravda.

²⁾ Permanentni odsek pristavil je še: „und Sicherungsverfahren“.

ni povedano. In uprav zaradi tega videti je, da je navedeni izraz v §-u 31. odst. 1. „zur Empfangnahme einer Klage“ premišljeno v besedilo postavljen in da hoče načrt pravnemu pooblaščenju ex lege podeliti pravico, za stranko sploh vse tožbe vsprejemati, odnosno napravljati.

Še bolj upravičen pa se pokaže ta nazor, ako se napominano določbo načrta primeri z določbami o pravnem pooblastilu v nemškem civ. postopniku in v našem načrtu z leta 1881. V teh dveh se namreč upravičenost pravnega pooblaščenca, da bi smel tožbe napravljati, ali jih prejemati sploh ne nahaja, akopram so vse druge določbe popolnem soglasne z onimi sedanjega načrta. Nehoté pride misel, da uprav zaradi tega namerava načrt podeliti pravnemu pooblastilu nek novum poleg uže sicer v zakonodajstvu priznanih mu pravic.

Toda meni se vidi, da je ta določba le nek lapsus calami načrta.

Kakor uže rečeno, sledi iz družih določeb §-a 31. odst. 1., da velja pravdo pooblastilo le za dotično pravdo, za katero je dano. Tudi so drugi pravdni čini, ki se strogo ne tičejo pravde a iz nje izvirajo in za katere velja za glavno pravdo izročeno pooblastilo, imenoma tu navedeni (protitožba, ponovitev postopka itd). Jedino le zaradi boljše jasnosti vsprejeta je v prejšnjem načrtu in v nemškem civ. postopniku ne nahajajoča se določba „zur Anbringung und Empfangnahme einer Klage“, s čemer namerava načrt označiti le tiste tožbe, ki zasnujejo pravdo, za katero se glasi pooblastilo. Menim torej, da je samo besedica „einer“ napačna in da bi mesto nje moralo prav glasiti se „der“. —

Nedostatno pa se mi vidi gledé obsega pravnega pooblastila tole:

Za pravde o izločitvi premičnin iz izvršila in za opozijske pravde pravdo pooblastilo ne velja več. Vender pa so tudi te pravde v zvezi z glavno pravdo, torej bi pač smelo tudi pooblastilo za nje veljati, seveda le v slučajih da stranka eksekucijskega postopka iz obsega pravnega pooblastila ne izloči.

Pooblaščenec sme na podlagi pravnega pooblastila pravdo poravnati in celo odreči se zahtevam stranke, nima pa pravice

vsprejemati plačilo vtožene tirjatve. To je velik nedostatek.

Čestokrat se dogodi, da toženec pri naroku, ki je vsled tožbe določen, vtoženo tirjatev deloma, ali pa vso poplača. To tudi po novem postopku ne bode drugače. Pri prvem naroku (erste Tagsatzung), odnosno pri okrajnih sodiščih, ako se prvi narok ni odredil pri razpravi o sporu (Streitverhandlung), bode toženec, povprašan o tožbi, priznal vtoženo tirjatev ter hotel vso ali pa deloma plačati. Če tožitelja zastopa pravdni pooblaščenec in sam ni navzočen, tedaj toženec ne bode mogel plačati, kajti zastopnik tožiteljev v vsprejem denarja ex lege ni pooblaščen. In tako bode treba spor dognati bodisi s poravnavo ali pa z razsodbo, vsekako pa z nepotrebnimi stroški.

Trebalo bi torej s pravnim pooblastilom spojiti tudi pravico, da sme pooblaščenec v solucijskih pravnih vsprejemajev spornega predmeta, to pa tembolj, ker načrt sedanjim splošnim pooblastilom zapira pot v pravde. Če pa bode v zakon vsprejet predlog permanentnega odseka, da je občna pooblastila tudi dopuščati, potem pa ne bodemo videli mnogo pooblastil z jednostavnim besedilom: „V svoji pravdi proti B-ju dam pravno pooblastilo odvetniku N.“, ampak stranke in zastopniki bodo ostali pri občnih, uže stoletje navadnih pooblastilih, to pa tembolj, ker se bode tako pooblastilo, kakor sedaj, dalo uporabiti v vseh pravnih in bode torej ceneje, kakor pravno pooblastilo, ki se bode za vsako pravdo moralo novo napraviti.

Kakor povedano je pravno pooblastilo odvetniško pooblastilo. A ne izključno. Glasom §-a 33. sme se isto dati tudi drugim osebam. Sicer pa se sme neodvetnike pooblastiti tudi samo za posamične določene pravne čine. Obseg, učinek in doba takega pooblastila presoajati je po vsebini pooblastila in po propisih materijelno pravnih zakonov. V načrtu z l. 1881. pa je pravno pooblastilo odločeno jedino odvetnikom, a navadnim pooblaščenecem dati je samo specijelno, na dotični pravni čin glaseče se pooblastilo. Menim, da se je ta utesnitev prejšnjega načrta v novem načrtu izpustila zató, ker je v družih določbah bolj, kakor v starem načrtu, skrbjeno za tó, da se navadno pooblaščenje ne bode preveč razširilo.

2. Kar se tiče učinka pravnega pooblastila, tako določa § 34., da imajo pravdni čini, katere opravlja pooblaščenec na podlagi tacega pooblastila, napram nasprotniku isti uspeh, kakor bi jih stranka sama opravila. Gledé priznanja in drugih dejanskih navedeb pa velja to le v toliko, v kolikor pri razpravi navzočna stranka istih precej ne prekliče ali popravi. Ta določba, ki se nahaja tudi v načrtu z leta 1881., povzeta je iz nemškega civ. postopnika in je gledé na ustnost razprave umestna, kajti utegnilo se bode pač pripetiti, da bode zastopnik v svojem govoru kaj izrekel ali priznal, s čemer se njegova stranka ne strinja.

Nekako tu-sem spada tudi določba §-a 175. načrta. Dejal bi, da je tu določen nek negativni učinek pravnega pooblastila. Če je namreč stranka ob vojnih časih v vojaški službi, ali pa če se nahaja v kraji, od katerega pa do sodišča, kjer pravda teče, je promet pretrgan bodi si vsled vojske, oblastvenega ukaza ali vsled drugih dogodkov, in če se je ob enem bati, da utegnejo te okoliščine pravdi odsotne stranke biti na kvar, sme se na predlog stranke ali pa uradoma odrediti prestanek (Unterbrechung) postopanja, tudi če ima ta odsotna stranka zastopnika s pravnim pooblastilom. Tu se torej pravda navzlic pravnemu pooblastilu ne more nadaljevati.

3. Trpež pravnega pooblastila ravna se po tem, kedaj da pravdo pooblastilo neha. Načrt razlikuje te-le slučaje:

- a) § 35.: Če pooblastitelj umrje, ali izgubi zmožnost za pravdo ali za zakonito postopanje, tako pravdo pooblastilo ni odpravljeno. Pravni nasledniki pooblastitelja, zakoniti zastopnik, postavljen stranki, ki je izgubila zmožnost za pravdo, ter na mesto dosedanjega zakonitega zastopnika novo postavljeni zakoniti zastopnik, smejo pa pravdo pooblastilo preklicati. Drugače je to urejeno v nemškem civ. postopniku in soglasno s tem v načrtu z leta 1881. Tu je namreč določeno, da pravdo pooblastilo vsled smrti stranke sicer ni odpravljeno, da pa mora pooblaščenec od pravnega naslednika udobiti novo pravdo pooblastilo (§ 82. nemšk. civ. postopn. in § 108. načrta z leta 1881.). To je principijelna razlika. In zato je tudi od tod izvirajoča posledica za nadaljevanje postopanja bistveno drugačna.

Mej tem, ko po nemškem postopniku in po prejšnjem načrtu postopanje preneha, pa po novem načrtu tega ni, ampak se postopanje nadaljuje (§ 163.). Novost ta je izvor principa novega načrta, da se pravda kar najhitreje dovrši.

- b) Če pooblaščenec umrje, ali postane za zastopanje nesposoben, ima načrt le za slučaj, da je pooblaščenec bil odvetnik in da je v dotični pravdi odvetniško zastopanje obligatorno, posebno določbo. Tu namreč postopanje za toliko časa preneha, da stranka najame družega odvetnika in le-ta svoje pooblaščenje nasprotniku naznani ter ob jednom prosi za nadaljevanje pravde (§ 173.). Gledé smrti pravnega pooblaščenca, ki ni odvetnik, ali gledé nastale njegove nesposobnosti za zastopanje pa načrt nima nobene posebne določbe, mej tem ko nemški civ. postopnik za ta slučaj določa takozvano „Aussetzung des Verfahrens“ (§ 223.). V tem slučaju bode torej pravda nadaljevala se. Tudi to je izvor načela, da je pravdo pospeševati.
- c) § 36.: Pravdno pooblastilo sme se preklicati ali odpovedati. Preklicano ali odpovedano pooblastilo pa ima napram nasprotniku še le tedaj učinek, ko mu stranka preklic ali odpoved, ondi pa, kjer je odvetniško zastopanje obligatorno, ko mu družega odvetnika kot pooblaščenca naznani. Odpoved (ne tudi preklic pooblastila) pa pooblaščenca ne brani, da pooblastitelja še toliko časa zastopa, da za poganjanje za svoje pravice drugače oskrbi. Poslednja določba preminja § 11. odv. reda, po katerem mora odvetnik, ako je pooblastilo odpovedano, stranko še 14 dni zastopati.

4. Kar se tiče uporabe pooblastila v pravdi, omeniti je to-le:

Glasom §-a 30. mora pooblaščenec ob prvem njegovem činu v pravdi predložiti pooblastilo v izvorniku ali pa v poverjenem prepisu, pri okrajnih sodiščih pa se sme pooblastilo, ako je dotična stranka navzočna, pri naroku dati na zapisnik. Po §-u 37. mora sodišče uradoma gledati na to, da dostaje pooblastilo. V pravdniškem postopku (Anwaltsprocess) je vložene tožbe in odgovore na tožbo, v katerih ni dokazano pooblaščenje kakega odvetnika, zavriniti, ako stranka v roku, kateri jej določi pred-

sednik, ne pooblasti odvetnika in istega sodišču, predloživši pooblastilo, ne naznani. Po glasu § a 38. sme se pripustiti, da nepooblaščene osebe za stranke posamične nujne čine opravijo, proti zavarovanju troškov in škode ali pa tudi brez zavarovanja. Sodišče pa mora v naknadno predložitev pooblastila ali pa odobritev od strani stranke določiti rok in dotlej zadržati izdajo rešila o stvari. Če ta rok brezuspešno poteče, nadaljevati je razpravo, ne gledé na zastopanje tretje osebe. — Kaj da je s tistimi čini, katere je v tem slučaju opravila nepooblaščena tretja oseba, tu ni povedano, pač pa je v §-u 7. propisano, da je mej drugim tudi ono postopanje, ki se je vršilo ob posredovanji osebe, gledé katere se pozneje pooblaščenje ni dokazalo, izreči ničevim.

Nekako sem spadati tudi določbi §-ov 452. in 463. o postopanju pred okrajnimi sodišči. Prva propisuje, da mora sodnik ob razglasitvi odločeb stranko opozoriti na one določbe, ki propisujejo odvetniško zastopanje za vložitev pravnih lekov; druga pa, da je v odpravkih razsodeb pripomniti, da za vložitev pravnega leka proti razsodbi in za postopanje o pravnih lekkih v obče potreba odvetniškega zastopanja.

To so vse zeló umestne določbe.

Osupne pa nadaljnja določba §-a 30., ki pravi: „Ako je pooblaščenje dalo se v zasebni listini in nastanejo gledé pristnosti dvomi, sme sodišče na predlog ali uradno odrediti sodno ali beležniško poverjenje podpisa. Ta določba ne pride v poštev, ako je pooblaščenec sodišču znan odvetnik ali beležnik in pristnost potrdi, sklicujoč se na svojo prisego.“

Res, da se ta določba nahaja tudi v nemškem civ. postopniku, a še poostrena, ker nima navedene izjeme za sodišču znane odvetnike in beležnike. Toda vprašanje je pač, če je ta določba za naše razmere praktična.

Zoper to, da se sme od navadnih pooblaščenecv zahtevati poverjenje, sicer ni kaj ugovarjati, dasiravno se ni bati, da bi malo lukrativno tako zastopanje koga premotilo, da bi s ponarejenim pooblastilom usiljeval se v zastopanje kake stranke. Da pa bode beležnik ali notar kaj tacega storil, pa pač ni domnevati. Če pa bode, potem pa spada pred kazenskega sodnika,

in menim, da bode to tako redka izjema, da se ne izplača ves odvetniški in beležniški poklic nekako kompromitovati s tako določbo, kakor je navedena.

Kakor povedo motivi je namen tej določbi ta, da se precej početkom pravde odstranijo vsi dvomi gledé istinitosti pooblaščenja. A če je odvetnik ali beležnik uže tako spozabil se, da je ponaredil podpis na pooblastilu, potem se pač ne bode ustrašil, tudi pri sodišču pod svojo prisego potrditi, da je podpis pristen in zató sigurnost ne bode večja. Dalje pa tudi ni videti razloga, zakaj da naj gledé sodišču neznanih odvetnikov odnosno beležnikov ne zadostuje to, kar zadostuje gledé sodišču znanih. Kakor hitro se izkaže dotičnik, da je odvetnik, odnosno beležnik, potem mora uže z ozira na njegov poklic imeti pred sodiščem isto vrednost, kakor sodišču znani njegov kolega.

Da bi povod tej določbi bila zloraba, ki bi se dogajala, motivi ne trdijo. Zatorej menim, da je ta določba popolnem odvišna in da bi zadoščevala za vsakega odvetnika ali beležnika zgolj to, da se ad praxin legitimuje. Ako so dosedaj neznan bili ugovori nepristnosti odvetniških pooblastil, upajmo, da bodo neznan tudi v prihodnje.

Ugovarjati bi se utegnilo, da se določba ta sme uporabiti le tedaj, ako se vzbuja pomislekov proti pristnosti pooblastila, tako, da bode le v posebno sumnih slučajih tirjalo se poverilo, oziroma zagotovilo od odvetnika, odnosno notarja. Temu nasproti pa je uvaževati, da, kakor določa tudi § 30., proti takej odreditvi utoka ni in da bode torej sodnik, da ne prevede ničnega postopanja, tudi v malo sumnih slučajih ali pa celo na jednostavno očitjanje od strani nasprotnika uporabil to določbo.

S tem pa se bode utihotapilo v pravde šikaniranje in to tem lažje, ker načrt nagajivega očitjanja nepristnosti pooblastila ne kaznuje, kajti določba §-a 325., ki določuje globo za slučaj, ako se v pravdi ugovarja iz nagajivosti nepristnost listine, tu ne bode uporabna, ker je dokaz pristnosti pooblastila drugače uravnan, kakor dokaz pristnosti družih listin (primerjaj § 326. i. dr.).

V dodatek predležečej razpravi bodi omenjeno, da načrt ne pozna takozvanih pomočnikov (Beistände) v pravdi. Pomočniki so vsi pravdosredniki, ki pri sodišču navzočni stranki v pravdi pomagajo, a brez pooblastila. Take pravdosrednike pozna nemški civ. postopnik in dopustni so tudi v sedanjem našem civ. postopku po dvorn. dekretu z dne 9. novembra 1811, št. 961. z. j. z., dasiravno se nikoder niso udomačili.

Kavčnik.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Niti proti dovolitvi, niti proti zavrnitvi zahtevka, da se nadomesté dopuščene priče po drugih pričah, ni v smislu § a 17. zakona z dne 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak., pripusten poseben rekurz; pritožba proti taki odločbi združiti se ima po izišli rzsodbi v glavni stvari z apelacijo, naperjeno proti tej rzsodbi.

(Iz knjige judikatov c. kr. najvišjega sodišča št. 126: pleniss. sklep z dne 3. julija 1894. l., št. 272.)

Z ozirom na principijelno važnost vprašanja, je-li proti odločbam, katere se tičejo substitucije umrlih ali na kateri drug način izgubljenih prič po drugih pričah, dovoljena posebna pritožba, naprosilo je c. kr. pravosodno ministerstvo c. kr. najvišje sodišče, naj predloži omenjeno vprašanje plenarnemu senatu v razsojo in poskrbi, da se izrečena rzsodba objavi po ukazniku pravosodnega ministerstva.

V smislu §-ov 16. in nasl. ces. patenta z dne 7. avgusta 1850, št. 325. drž. zak. sklenilo je najvišje sodišče v najpopolnejšem senatu, da se vpiše v knjigo judikatov zgoraj navedeni pravni stavek.

Pri tem vodili so najvišje sodišče naslednji razlogi:

Po zakonu z dne 16. majnika 1874. št. 69. drž. zak. odpravila se je apelacija proti medsodbam. Kakor se razvidi iz motivov dotičnega vladnega predloga, merodajno je bilo za to, da se je izreklo, da proti medsodbam ni pravnega leka, razmišljanje, da so izgubile medsodbe značaj in sežaj medsodbe v smislu občega prava,

da nimajo za razsojo glavne stvari predrešujočega vpliva, da so samo odredbe, s katerimi se vodi pravda v svrhu, da se popolni pravdno gradivo, da ni nikakoršne potrebe, da bi se proti dovolitvi in zavrnitvi dokazov dopustili posebni pravni leki, da je nasprotno na jedni strani, ako se obdrže posebni pravni leki, nevarnost, da bi dopustitev dokaza za končno razsodbo imela večji vpliv, kakor namerava zakon, na drugi strani pa bi imelo to nasledek, da bi še dalje trajala zadržavanja, katera se morajo odpraviti na korist pravosodja.

Isto razmišljevati se pa mora pri vprašanji, je-li pripusten rekurz proti odloku, s katerim se dovoli ali zavrne substitucija dokazovalcu po smrti ali na drug način izgubljene pričë po drugih pričah.

Pripustnost substitucije dopuščenih prič po drugih pričah določena je po določilih §-a 221. gal. sod. reda (§ 220. tir. s. r., § 211. ital. s. r.), katera veljajo po dv. dekretu z dne 13. februarja 1845, št. 868. z. j. z. tudi v ozemlji, za katero velja občë sodni red, in po dv. dekretu z dne 18. septembra 1844, št. 830. z. j. z. Odločba o taki prošnji, najsi dovoli, ali zavrne, smatrati je samo kot dopolnilo prej iziše midsodbe, oziroma kot dodatek ali dostavek k midsodbi in ni razloga, da bi se s tem dopolnilom, oziroma s tem dodatkom ali dostavkom drugače ravnalo, kakor z midsodbo samo. Ako proti midsodbi ni pravnega leka, dosledno tudi proti njenemu dopolnilu, oziroma njenemu dodatku ali dostavku ne more biti pravnega leka.

Kakor je pri midsodbah strankam dopuščeno, da združijo svoje pritožbe proti midsodbi, ko je izišla razsodba v glavni stvari, z apelacijo naperjeno proti tej razsodbi in dokaze, kateri se po midsodbi niso dopustili, ako so dani zakoniti pogoji, varujejo si po sprejemu dokazov v večni spomin, ne more biti dvoma, da imajo iste pravice stranke tudi, ako gre za dopolnilo, oziroma za dodatek ali dostavek midsodbi. Škoda s tem, da se ne dopusti poseben pravni lek proti odločbam, s katerimi so se dovolile ali zavrnille substitucije prič, strankam nikakor ne more nastati — dokazniku ne, ker bi se moralo, ako bi se v drugi stopinji njegovo z apelacijo združeno pritožbo proti zavrnitvi njegove prošnje za substitucijo prič smatralo utemeljeno, pozneje ukreniti, da se dožene po njem ponujeni dokaz s pričami — dokaznemu nasprotniku ne, ker bi se, ako bi se smatrala njegova z apelacijo združena pritožba

proti dovolitvi sprejema dokazov v drugi stopinji utemeljena, na dokaze same pri razsojevanji v drugi stopinji ne bi in tudi ne bi moglo ozirati.

Iz tega, da se v §-u 17. zakona z dne 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak. odlokov, s katerimi so se prošnje za substitucijo prič dovolile ali zavrnilo, posebno ne omenja, ne more se izvajati resen razlog proti temu, da proti tem odlokom ni pravnega leka, ker je to le potreben posledek v prvem odstavku izrečenega načela, da proti medsodbam ni pravnega leka.

b) Pri postopanju radi motenja posesti razsoja sodnik po svoji izprevidnosti, koliko se verjame pričam. ¹⁾

Na posestvu tožnikovem posekal je toženec nekaj smrek. Zadnje dejansko posest dokazalo se je večji del le po pričah, ki so bile v sorodu s tožnikom. Mestno del. okrajno sodišče v Ljubljani ugodilo je tožbi povsem z odlokom z dne 17. aprila 1894. št. 8838.

Razlogi so leti:

Toženčevo trditev, da je posekal smreke uže pred osmimi leti na prepirnem svetu, potrdila je jedino le toženčeva žena in torej zavržna priča Marija P., kajti druga zavržna priča Jože P. slišal je to le praviti iz ust toženca in njegove imenovane žene. Ta trditev se torej po §-ih 141. *lit. b)* in *a)* in 137. o. s. r. ne more smatrati dokazano. V obče pa tudi izgubi v tej posestni pravdi veljavo, če se ozira na pozneje navedene, najnovejšega časa se tikajoče tožnikove dokaze. Jednako tudi okolščina, da je toženec letos spomladi, ko je bil uže jedno zadevnih treh smrek posekal, proti tožnikovima hčerama Frančiški in Urši St. sam omenil, da naj pograbit listje po prepirnih tleh ter tako baje privolil v grabljenje listja, ne more imeti pomena, kajti poleg navedenih prič izjavi tudi dotična toženčeva zavržna priča Jože P. sam, da Frančiška in Urša St. toženca nista prosili dovoljenja. Konečno pa ne more izpovedba zavržnega Jožeta P., da je s toženčevim sinom oklestil dotične 3 smreke nekaj prej, nego jih je sin posekal, tudi če bi bilo to dokazano, biti merodajna, ker toženec s tem dejanjem

¹⁾ Prim. odločbi z dne 12. decembra 1877, št. 13503 in z dne 22. junija 1887, št. 6901. G. U. št. 6701, oz. 11647.

še ne bi bil pridobil v smislu §-a 2. cesarske naredbe z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. zadnje dejanske posesti prepirnih tal. Nasproti temu dognalo se je pa po izpovedbah nekaterih drugih prič, da je posedoval in užival tožnik do zadnjega časa prepirni gozd tako, da je tam in sosebno tudi na mestu, kjer so stale dotične smreke, vedno grabil listje itd.; njegovi predniki v posesti uživali so ta svet, kakor se sploh uživajo take stvari. Zadnja dejanska posest tožnika je torej dognana. Motil jo je toženec s tem, da je 3 smreke posekal. Tožbi je bilo torej povsem ugoditi.

Višje sodišče Graško pa je ugodilo rekurzu toženčevemu ter z odločbo z dne 30. majnika 1894, št. 5277 razveljavilo končni odlok I. sodnika.

Razlogi.

Pogoj sodnega zaščita v posesti je pred vsem dokaz, da je tožnik, ki zahteva sodniško pomoč, v istini v zadnji dejanski posesti dotične stvari, po kateri je baje nasprotnik posegel. V tem slučaju je toženec oporekal tožnikovo zadnjo dejansko posest. Le-ta pa potrebnega dokaza ni dognal, kajti samo žena njegova in dve hčeri potrdile so navedbe tožnika. Te priče pa so zavržne, so se po tožencu zavrnilo, ter po vsem tem ne zadostujejo za dokaz. Izpovedbe drugih zaslišanih prič pa, ki niso sumne, nimajo za to zadevo nobenega pomena, ker govore le o posestnih dejanjih, ki jih je učinil na prepirnem svetu zamrli tožnikov prednik pred 25 leti. — Le-ta pa je uže 15 let mrtev. — Radi tega ne more biti govora o zadnji dejanski posesti tožnikovi gledé prepirnega sveta — ter se je morala tožba zavriniti.

Najvišje sodišče pa je z odločbo z dne 1. avgusta 1894, št. 9199 ugodivši revizijskemu rekurzu tožnikovemu, ponovilo prvosodni končni odlok. Pri tem se je sklicevalo posebno na to, da je toženec priznal, da je tožnik še letos grabil listje na prepirnem mestu, da toženec ni dokazal, da bi tožnik izgubil posesti, ter da se mora rebus sic stantibus ozir jemati na navedbe sicer zavržnih prič, ki so potrdile nadaljevanje posesti po tožniku. —

Dr. S.

c) **K §-oma 24. in 25. zak. z dne 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak.**

Okrajno sodišče na Brdu je z rzsodbo z dne 30. oktobra 1893, št. 4855 rzsodilo, da morajo toženci nerazdelno povrniti tožniku stroške, ki jih je imel vsled po tožencih s hudobnim namenom povzročeni smrti njegovega sina Janeza ob priliki bolezni, smrti in pogreba, in sicer :

1.) za krsto sicer ne zneska 27 gld., pač pa	12 gld.
2.) za voščene sveče znesek	5 „
3.) za postrežbo ne zneska 11 gld., pač pa	7 „
4.) za prenos mrliča in kosilo nosačem ne zneska 25 gld., pač pa	15 „
5.) za prevažanje mrliča čez brod	2 „
6.) za pogrebščino župniku	31 „
7.) za venec ne zneska 23 gld., pač pa	10 „
8.) za nagrobni spomenik	10 „
skupaj torej	<u>92 gld.</u>

in sicer nepogojno;

9.) za zvonenje ne 22 gld., pač pa	12 gld.
10.) za obed sorodnikom na dan pogreba (sedmino)	20 „
a to (toč. 9. in 10.) le proti glavni prisegi zavrneni tožniku.	

Daljna tožbena zahteva gledé zneska za sv. maše	8 „
in zneska (glej zgoraj)	<u>52 „</u>
skupaj	60 gld.

se zavrne nepogojno.

Ako tožnik stori ti dve prisegi, kakor tudi v slučaji, če stori le prisego ad 10, prisege ad 9 pa ne, morajo toženci povrniti $\frac{1}{3}$ na 94 gld. 29 kr. odmerjenih sodnih stroškov v znesku 31 gld. 43 kr. — Če pa tožnik priseg ne bi storil, ali pa le prisego ad 9, one ad 10 pa ne, pobotajo se sodni stroški.

Razlogi nimajo tu pomena. Le toliko bodi omenjeno, da so toženci zanikali aktivno legitimacijo tožnikovo, ter da so se zaslšli o raznih točkah izvedenci.

Vsled pritožbe tožnikove predrugačilo je višje deželno sodišče v Gradci z odločbo z dne 21. februvarija 1894. št. 865

izrek gledé stroškov ter izreklo, da morajo toženci tožniku, če zmaga z delnim zneskom 92 gld. 51 kr. ali pa 104 gld. 51 kr., plačati polovico sodnih stroškov, to je 47 gld. 74 kr., — če bi pa zmagal tožnik z zneskom 124 gld. 51 kr. ali pa 136 gld. 51 kr., mu morajo plačati $\frac{3}{4}$ stroškov, to je 70 gld. 71 kr., na vsak način pa $\frac{1}{3}$ apelacijskih stroškov v znesku 5 gld. 46 kr.

V razlogih se gledé stroškov navaja, da jih je prvi sodnik sicer pravilno odmeril, a da se je moral predrugačiti izrek gledé povrnitve stroškov, ker se delovita zavrnitev tožbene zahteve opira večjidel na izrek izvedencev o cenitvi, katerega pa tožnik na noben način ni mogel slutiti.

Revizijsko pritožbo je najvišje sodišče zavrnilo z odločbo dostavljeno po višjesodni naredbi z dne 2. majnika 1894. št. 4593 z ozirom na višjesodne razloge ter uvažuje, da toženci niso hoteli priznati tudi nepogojno prisojenega zneska, da so temveč zanikali tožbeno legitimacijo tožnikovo, da je bila tožba torej potrebna, ter stroški potrebni.

Dr. S.

d) Izvršilo na podlagi končnega odloka radi motenja posesti sme se le dovoliti tedaj, če zopetno dejanje propalega toženca ni drugačno od onega, katero se je v končnem odloku povedalo.

V pravni stvari Ane Z. proti Matiji H. zaradi motenja posesti je okrajno sodišče v K. po končnem odloku z dne 5. septembra 1893, št. 6776 spoznalo:

Toženec Matija H. dolžan je pripoznati, da je tožnica Ana H. v zadnji dejanski posesti vrta parc. 141/2 ad P., da jo je motil v tej posesti s tem, da je 14 dnij pred tožbo polovico tega vrta pokosil, dolžan je, da tožnico v tej posesti nič več ne moti in ji povrne troške.

Ana Z. je sub pr. 10. februarija 1894, št. 1237 vložila izvršilno prošnjo zaradi zopetnega motenja dejanske posesti parc. št. 141/2 rekoč, da je toženec Matija H. začel čez ta vrt živino zganjati in da jo je s tem zopet motil v posesti.

Okrajno sodišče je po zaslišanji strank to izvršilno prošnjo z odlokom z dne 18. aprila 1894, št. 3394 odbilo, ker ni bilo

o gonji živine v končnem odloku z dne 5. septembra 1893, št. 6776 govora.

Na rekurz Ane Z. de pr. 26. aprila 1894, št. 3721 je višje sodišče z odločbo z dne 16. maja 1894, št. 4898 gledé na to, da je Matija H. sam priznal, da je čez vrt parc. 141/2 gonil živino in to dejanje vsekako učini motenje posesti Ane Z., kajti s končnim odlokom z dne 5. septembra 1893, št. 6776 varovala se je Ana Z. v izključni posesti prepirnega predmeta in Matiji H. ukazalo se je, da je ne sme več v tem motiti, gledé na to, da se Matija H. po navedenem končnem odloku ne sme več sklicevati na posestna dejanja, katera je izvrševal pred onim odlokom in zato tudi ni važno, da je Ana Z. v tem izvršenem postopku taka posestna dejanja Matije H., ki so se pred končnim odlokom vršila, priznala, odlok prvega sodnika pre naredilo in Matiji H. zaukazalo, da ne sme več goniti živine čez vrt parc. 141/2, ináče bi se globa 20 gld. za vsak tak slučaj izrekla zapadeno.

Najvišje sodišče je pa z odločbo z dne 26. julija 1894, št. 7428 družega sodišča odločbo predrugačilo in prvega sodnika odlok z dne 18. aprila 1894, št. 3394 zopet uveljavilo. To odločbo ute meljuje najvišje sodišče s tem, da je tožnica v tožbi de pr. 28. junija 1893, št. 5039 predmetom motitve zaznamovala le košnjo polovice njenega vrta parc. 141/2 ad P. po tožencu, nikakor pa ne gonjo živine ali vožnjo po vrtu, akoravno tožnica dne 16. aprila 1894. leta priznava, da je toženec uže leta 1892. svojo živino čez prepirni svet gonil in čezenj vozil in dalje da v postopku radi motenja posesti ni bilo govorjenja o pravici, goniti živino in voziti, in zato je končni odlok z dne 5. septembra 1893, št. 6776 toženca motenja posesti le v tem spoznal krivim, da je skoro polovico vrta pokosil in iz tega vzroka se prepoved daljnega motenja sme nanašati le na seganje v tožničino stvarno posest s pokošnjo teh tal.

A. Gregorin.

e) **Donatio inter vivos ali mortis causa. — Negotiorum gestio.**

Okrajno sodišče v Škofji Loki je z razsodbo z dne 20. septembra 1893. št. 4707 razsodilo:

I.

Sotoženki C in D pripoznati morata, da so hranilnične knjižice št. 129793, 161187 in 164486, glaseče se na 300 gld., 150 gld. in 250 gld. — katere je izročil dne 13. novembra 1891. l. umrl J. K. kake tri mesece pred svojo smrtjo župniku B v hranitev — del zapuščine rajncega J. K.; — toženki morata torej privoliti, da se te knjižice s pr. izroče iz sodnega depozita tožniku A cum expensis.

II.

Odbije se pa zahteva, da mora tudi B pripoznati, da so se mu izročile omenjene knjižice v hrambo, ter da so se za časa smrti še nahajale v njegovi hrambi, da spadajo v J. K.-jevo zapuščino in da mora tudi B privoliti v zgoraj navedeno izročitev teh knjižic.

Razlogi:

J. K., oče tožnika in sotoženk C in D, umrl je dne 13. novembra 1891. l. Tri mesece pred svojo smrtjo izročil je pa v razsodbi omenjene hranilnične knjižice župniku B v hranitev (bodisi zase, ali za ženo ali za hčeri). Knjižice pa, oziroma njih vrednost z obrestmi 800 gld., uvrstile so se v zapuščinsko razpravo. Glavni dedič A plačal je tudi od te svote pristojbine. Vender pa nista hotela zastopnika nedol. C in D pri zapuščinski razpravi pripoznati, da spadajo knjižice v istini v zapuščino, češ da jih je zapustnik še za živa podaril svojima hčerama C in D. — Radi tega hoče sedaj A — kateremu kot glavnemu dediču je zapuščinsko sodišče prisodilo v last vso zapuščinsko imovino s knjižicami vred — vindikovati omenjene hranilnične knjižice, oziroma doseči, da se mu izroče iz sodne hrambe, kamor so se izročile posredovanjem B-ja in sovaruha nedol. C in D in sicer na ime teh otrok. V tem sta obe stranki edini.

Tožnik A opira se na svojo po oporočni dedinski pravici pridobljeno lastninsko pravico. Vložil je pa tožbo tudi proti prejšnjemu detentorju knjižic kot prvotožencu. — Proti temu pa se tožbe ne more smatrati upravičene. — Kajti tožba ima očitni značaj lastninske tožbe, — naj tožnik stvar zasukava, kakor koli hoče, svojega pravega namena (dobiti v svojo oblast knjižice iz naslova lastninske pravice) vender ne more prikriti. Sodniku je torej presojevati tožbo kot lastninsko. Toženec A pa je izročil za-

devne knjižice uže pred tožbo drugim ter so le-te sedaj v sodni hrambi za nedol. C in D. Ker jih torej nima več v svoji oblasti, nedostaje tu prvi pogoj lastninske tožbe po smislu §-a 369. obč. drž. zak. Tožbo proti prvotožencu A bilo je torej povsem odbiti radi pomanjkanja pasivne legitimacije; — to pa tem bolj, ker ni treba A-jevega privoljenja za izročitev knjižic iz sodne shrambe, — ter ker se prvotoženec sploh ne lasti nikakoršnih pravic do njih. — Edino le odškodninska tožba po smislu §-a 965. obč. drž. zak. bi tu slučajno bila mogoča, ker je B izročil knjižice brez izročnikovega (J. K-jevega ali njegovega dediča) dovoljenja tretji osebi.

Kar se pa tiče tožbenega zahtevka, ki gre proti C in D, preudarjati je, da so se prevzele knjižice v uradno hrambo za nedoletne C in D, kateri imata torej prepirno stvar v svoji oblasti.

Preostaja le še dognati, je li tožnik dokazal, da je iztožena stvar njegova last. — V to sklicuje se na očetovo oporoko in zapuščinsko razpravo, vsled katere je on glavni dedič J. K-ja. — Če torej le ta za živa ni odstopil svoje lastninske pravice do hranilnih knjižic, je tudi dedič A po njem pridobil lastninsko pravico potom dednega nasledstva. — O tem pa, da so bile nekdaj zapustnikova last, so tožnik in toženki jedini. — Sotoženki poudarjata, da so se knjižice njima darovale po očetu »inter vivos« in da sta torej postali lastnici prepirne stvari. — Ta ugovor pa ne more obveljati. Tudi iz okolnosti, da je namreč po trditvi sotoženk izročil J. K. župniku B knjižice, rekoč: »To so knjižice moje žene. Izročite jih njej, če pride ponje. Shranite jih pa vender vsaj do moje smrti, ker se bojim, da jih sin A ne ukrade. Jaz pa želim, da jih razdeli žena med hčeri«, ni moči sklepati, da bi J. K. takoj takrat podaril inter vivos knjižice hčerama. — Toliko je jasno, da je J. K. menil daritev le za slučaj svoje smrti, — da ni mislil odreči se pravici preklicati daritev, — da torej ni hotel takoj prepustiti last knjižic svoji ženi s tem, da jih je župniku izročil, gotovo pa ne svojima hčerama; — ter da je premalo določno izrazil svoj namen darovati je. Vrh tega je pa J. K. izrazil se priči N. nasproti, da so knjižice pri župniku shranjene v ta namen, da jih dobita hčeri po njegovi smrti. Darilna pogodba inter vivos se torej ni nameravala. — K večjemu pa bi bila obdarovanka žena, nikoli pa hčeri zapustnikovi. Očividno se bi torej po darovalčevem namenu morala izpolniti daritev — bodisi za ženo, bodisi

za hčeri — še le po zapustnikovi smrti. Taka daritev pa velja — ker nima v §-u 956. obč. drž. zak. zahtevanih pogodbenih pogojev — le za volilo. Kot volilo pa tudi ni veljavna, ker je poslednja volja zapustnikova bila izrečena ustmeno le pred jedno pričo (§-i 956., 647. in 585. *ibid.*). Sotoženki C in D ne moreta dokazati, da bi pridobili last potom daritve bodisi »inter vivos« ali »mortis causa«. — Mora se torej pritrčiti tožniku, ki prišteva knjižice zapuščini. Izročitev pa se mu ne more zabraniti, ker je dokazal svojo lastninsko pravico.

Po odločbi višjega sodišča v Gradci z dne 7. marcija 1894. št. 12138 odbila se je tožnikova apelacija gledé prvotoženca B ter se potrdila v tem oziru razsodba I. stopinje. Odbil se je pa tudi tožbeni zahtevek, da morata sotožniki C in D pripoznati, da je izročil zapustnik J. K. župniku B zadevne tri knjižice ter da so se le-te nahajale za časa smrti J. K-ja še v posesti župnika. Pač se je pa izreklo, da morata C in D pripoznati, da so te knjižice del J. K-jeve zapuščine, ter da morata privoliti v izročitev knjižic na roke A-ja — to pa le takrat, če ne doženo po tožniku naloženi glavni prisegi dokaza, da je izročil J. K. tri mesece pred svojo smrtjo župniku B hranilnične knjižice št. 129793, 161187 in 164486 z besedami »Te knjižice so last moje žene. Izročite jih njej, če pride po nje. Shranite jih pa vendar vsaj do moje smrti, ker se bojim, da jih sin A ne ukrade. Jaz pa želim, da jih razdeli žena med hčeri«; ter da je vrh tega rekel župniku, da ne sme knjižic dati nikomur razun zapustnikovi ženi.

Razlogi.

Tožnik, kateri trdi, da bi bil J. K. izročil hranilnične knjižice župniku B le v hranitev, utemeljuje svoj zahtevek — ki ga stavi kot glavni dedič J. K-jev — pred vsem na to dozdevno hranilno pogodbo. Iz tega pa izvaja obvezanost župnika v vrnitev knjižic (§ 961. obč. drž. zak.).

Iz župnikove izjave z dne 10. marcija 1892. l. priložene v to svrho po tožniku (Fad I.) izhaja, da je J. K. naložil B-ju, izročiti knjižice J. K-jevi ženi, katera boče razdelila po dogovoru svoto mej hčerama.

Ker torej vsebina obvezanosti župnika ni bila edino le hranitev vložnih knjižic, tu ne more biti govora o hranilni, pač pa

morebiti o pooblastilni ali pa drugi pogodbi, katera bi se uprav najboljše skladala z namenom pogodnikov. Radi tega se je moral prvi del tožbe odbiti ne samo, kar se tiče prvotoženca, pač pa tudi gledé sotoženek. — Daljni tožbeni zahtevek, po katerem vindikuje tožnik knjižice kot svojo last, pa tudi ni upravičen — v kolikor se opira na svojstvo hranilne pogodbe.

Nasprotno je nedvomno dognano, da je bil zapustnik lastnik omenjenih treh knjižic za časa, ko jih je izročil župniku. Močnejše pravice naslov nasproti golemu posestniku je torej dokazan.

Sotoženki trdita, da je ponehala lastninska pravica J. K-ja do knjižice ter potem daritve inter vivos prešla na njegovi nedol. hčeri. To trditev pa morata dokazati. — V tem oziru sta navedli, da je izustil zapustnik izročujoč knjižice župniku navedene besede, ter izrečno ukazal, da se ne smejo knjižice dati nikomur drugemu nego soprog. Tem besedam pa ne more prisoditi se drugega pomena, nego daritve inter vivos v smislu §-ov 938. in 943. obč. drž. zak., ker je izročil J. K. župniku knjižice ter istodobno izustil besede. Župnik je bil torej po smislu §-a 1037. obč. drž. zak. negotiorum gestor, poslovodja brez naročila za zapustnikovo ženo in hčeri. — S tem se je daritev izpolnila. Župnik pa, kateri je posredoval kot quasi pooblaščenec obdarovank njima jasno in znamenito v prid, pridobil njima je lastninsko pravico ter pravico prostega razpolaganja z knjižicami. Temu ne nasprotuje, da je J. K. naprosil župnika, naj hrani knjižice vsaj do njegove smrti, ker je to utemeljeval s tem, da se boji, A jih bi še ukradel. Hotel jih je na vsak način skriti pred sinom. — Da je pa, kakor bodi, zapustnik imel namen darovati inter vivos, se tudi iz tega razvidi, da je tri mesece preje napravil pravilno oporoko, da je zadostno pokazal, da hoče sina izključiti vsaj od te svote, ter da ni ničesar o tem omenil, da se naj mu slučajno vrnejo knjižice. — Dokazeta torej sotoženki ta stvarni položaj, izgubi tožba tudi gledé lastninskega vprašanja pravnih temeljev. Torej se je moralo razsoditi na tožniku po sotoženkah ponujeno glavno prisego.

Najvišje sodišče je to razsodbo povsem potrdilo z odločbo z dne 6. junija 1894, št. 6621.

Razlogi:

Revizijska pritožba je izredna, v kolikor se tiče razsodila proti župniku B. — Pogojev po smislu dvor. dekr. z dne 15. februarija

1833, št. 2593. z. p. z. za predrugačbo razsodeb spodnjih sodišč ni. Rzsodba je stvarnemu položaju in zakonu prikladna.

A tudi del višjesodne rzsodbe, ki se tiče hedeletnih sotoženk, se je moral povsem potrditi, kajti, če se dokažejo okolnosti, o katerih dopušča višje sodišče dokaz, dognala se je daritev inter vivos. Hranilnične knjižice postale so s tem, da jih je izročil J. K. župniku B ter izjavil, naj jih da le-ta njegovi ženi — to pa ni ničesar druzega nego daritvena ponudba dosedanjega lastnika J. K. — ter da jih je župnik vsprejel — torej vsprejel ponudbo in ravnal ženi v prid, če tudi brez naročila — s tem dejanjem izročitve last zapustnikove žene; — daritvena pogodba pa se je s tem izpolnila. — Ni se izrečno pripomnilo, da postanejo knjižice last obdarovanke še le po smrti darovalčevi, ter se na ta namen tudi ne more sklepati iz jasnih okolščin.

Takošna dejanska izročitev knjižic nasprotuje tudi mnenju tožnika in prvega sodnika, da ne vsebujejo okolnosti, za katere so se ponudili dokazi daritve inter vivos, temveč mortis causa, — ker je za poslednjo treba, da se vrši izročitev darovane stvari šele po darovančevi smrti.

Če je pa darovalec izustil prošnjo, da naj hrani župnik knjižice vsaj do njegove smrti, nima to vpliva na svojstvo pogodbe kot daritve inter vivos in sicer ravno tako ne, kakor to, da je prosil zapustnik svojo ženo obdarovanko, naj razdeli denar mej hčeri. Iz teh razlogov potrdila se je višjesodna odločba.

Dr. S.

f) Kako je tolmačiti zadnji stavek §-a 905. obč. drž. zak. — Šega kraja. — Sodnikovo ocenjevanje dokazov ne more biti povod ničnosti pritožbi. — §-i 24. do 26. zak. z dne 16 maja 1874, št. 69. drž. zak.

Okrajno sodišče v Kranjski gori je z rzsodbo z dne 28. novembra 1893, št. 2697 obsodilo toženca, da mora povrniti tožniku s tem povzročeno škodo, da je posekal 4 drevesa, katera se mu niso prodala, v znesku 2 gld. 40 kr., ter povrniti $\frac{1}{26}$ del na 158 gld. 34 kr. odmerjenih stroškov. Višji tožbeni zahtevek (67 gld. 60 kr.) se je zavrnil.

Razlogi.

Obe stranki pripoznata, da je prodal tožnik tožencu les v svojem gozdu parc. 831 kat. obč. Dovje ter da sta se dogovorila, da sme toženec sekati le več kakor 7" debela debela — kakor se samo ob sebi razume — merjeno v prsni višavi. Isto tako je priznано, da se ni določilo niti pri sklepu pogodbe, niti pozneje, naj se li meri po laški ali nemški meri. Tožnik trdi, da je v Mojstrani običajna laška mera in sicer tudi pri kupčiji stoječih dreves, ako se stranki izrečno nista dogovorili na nemško mero. Ta običaj je sicer potrdil tudi izvedenec J. K., na katerega sta se stranki zjediniли tako, da bo njegov izrek veljal polnim dokazom. Toženec pa trdi, da velja v tem slučaju nemška (avstrijska) mera, če se to tudi ni izrečno dogovorilo, — ker je le-ta pravda navadna odškodninska pravda, da je pustil sekati le drevesa, ki so imela najmanj $7\frac{1}{2}$ nemških palcev in več, torej popolnoma po smislu pogodbe. — Tožnik trdi dalje, da je toženec posekal 35 dreves, ki niso imela 7 laških palcev, in zahteva za vsako drevo 2 gld. odškodnine, skupaj torej 70 gld. Ponudil je dokaz po sodnem ogledu, izvedencih in pričah. Rešiti je pred vsem vprašanje: Je-li bilo sekati po nemški ali po laški meri? Ti meri nista jednaki, marveč je 6 laških palcev = $6\frac{1}{2}$ nemških ali avstrijskih, iz česar sledi, da je laški palec za 1 avstrijsko linijo večji, kakor avstrijski. — Tožnik ni navedel niti v tožbi, niti pozneje okolnostij, iz katerih bi izhajalo, da je ta pogodba bila trgovinska, ter da se mora torej tu razsojevati po določenih trgovinskega zakona; — torej se tudi ne more sklicevati na trgovinski običaj (čl. 1. trg. zak. in § 10. obč. drž. zak.), marveč mora veljati po §-u 905. obč. drž. zak. ona mera, katera je na Gorenjskem, osobito v Mojstrani zakonita, to je torej avstrijski oz. nemški palec.

Po sodnem ogledu in izvedencih je dokazano, da 5 debel za časa posekanja ni merilo nad 7 nemških ali avstrijskih palcev; — in gledé teh 5 debel je pripoznal toženec le, da je dal štiri posekati, gledé enega je pa ugovarjal, da je je morda posekal tožnik sam. Sodni ogled je pa dokazal, da ima tožnik v bližini v resnici nako-pičenih nekoliko drv. Tožnikov tast A. K. je dalje pripoznal pri zaslišanji kot priča, da je v zadevnem gozdu podrl dve smreki ter ju razsekjal na drva. Torej je v istini dvomljivo, je li pač uprav toženec posekal to peto deblo, in ne marveč A. K. Tožnik ni do-

kazal, da je posekal deblo toženec. Po vsem je dognan dokaz le gledé štirih debel, da je je posekal toženec oz. njegovi delavci. Radi tega mu je plačati odškodnino tudi le za 4 drevesa. Odškodnina za jedno drevo znaša po izreku izvedencev 60 kr., torej skupaj 2 gld. 40 kr.

Pri sodnem ogledu, ki se je vršil kakih pet mesecev po dovršenem sekanji, se je našlo le še malo število debel, ker je je toženec zvozil večinoma uže poprej. Izvedenci so pa izrekli, da se more dokazati debelost le onih posekanih dreves, ki se še nahajajo kot debbla na lici mesta. Dva meseca po dovršenem sekanji je pustil sicer res tožnik vsa po točencu posekana, toda uže olupljena debbla premeriti po pričah J. J. in B. P., katera potrđita, da sta našla pet ali šest debel, ki so merila manj kakor 6 laških palcev. Po izreku izvedencev pa so po pričah merjena debbla, ki so olupljena in nekoliko uže osušena merila 6 laških palcev, za časa posekanja merila pač 7" 3" nemške mere; — debbla pa, katera sta priči merili pod šest laških palcev, da niso za časa sekanja imela 7 nemških palcev.

Dokazano je toda le gledé štirih debel, da so se posekala pod mero, ter da se je to zgodilo vsled ukaza toženčevega. — Obsoditi ga je bilo torej moči le na odškodnino 2 gld. 40 kr. (§ 1293., 1294., 1295., 1323. in 1324. obč. drž. zak.). — To navedlo se je, v kolikor velja nemška mera.

A tudi ko bi se smatrala veljavno laška mera, je razsodbo izreči jednako. Izvedenci so našli pri sodnem ogledu le 5 debel, ki niso merila za časa sekanja nad 7 nemških — torej tudi ne 7 laških palcev, in 2 debbla, ki takrat nista merila nad 7 laških palcev — torej skupaj le 7 debel, ki za časa sekanja niso merila nad 7 laških palcev. Od teh 7 debel je pa dal — kakor dokazano — posekati nedvomno toženec le štiri. —

Po pričah tožnik ni dokazal ničesar, — še prve polovice ne, ne gledé vprašanja, koliko dreves je posekanih pod mero 7 laških palcev, in tudi ne, da niso o svojem času po pričah merjena drevesa imela v resnici in brezdvomno nad 7 laških palcev. Izpovedbe prič so mej saboj v protislovji ter se ne zlagajo. — Dopolnilna prisega je bila po vsem nemogoča. Glavne prisega pa ponudil ni.

Če je tožnik propal z dokazili, je le sam kriv, ker se ni obrnil pravočasno po smislu §-a 188. o. s. r. na sodišče.

Višje deželno sodišče Graško je z razsodbo z dne 24. januarija 1894, št. 12488 potrdilo in merito to razsodbo, gledé stroškov jo je pa predružačilo tako, da se prisodi tožencu $\frac{3}{4}$ njegovih na 94 gld. 78 kr. odmerjenih stroškov — to je v znesku 71 gld. 09 kr. ter polovico stroškov II. stopinje v znesku 9 gld. 63 kr., torej 4 gld. 81 kr.

Razlogi.

Razsodba prvega sodnika se potrdi in merito, oziraje se na zakon in dejanskim razmeram primerne razloge okrajnega sodišča. Pripomni se pa vsled navedeb pritožbe sledeče. Tožnik ne razlaga pravilno v svoji pritožbi zadnjega stavka §-a 905. obč. drž. zak. Ne more biti dvomljivo, da se tu ter v jednaki naredbi v čl. 336. drž. zak. meni le zakonita, po zakonu na kraji izpolnitve veljavna mera in teža. — Seveda smejo stranke tudi prosto določevati, da se bodo ravnale pri svojih pogodbah po drugi meri in teži. — Po obojestranski navedbi povodom dopolnilne razprave se pa tu ni določilo nič takega. Trditve strank pa morejo služiti razsodbi kot temelj le v toliko, kolikor se dotikajo tega — pogodbenega vprašanja; — nikakor pa ne gledé vprašanja, katera teža in mera se mora smatrati merodajno pri dotični pogodbi, če stranki nista ničesar določili. To je zgolj pravno vprašanje. V tem oziru je po navedbi tožnika v Mojstrani običajno, da velja pri pogodbah te vrste laška mera, če se ni določilo izrečno kaj drugega. Taka navada pa ne bi bila običajno pravo, temveč le ponavadna navada dejanskega svojstva, na katero se mora ozir jemati tudi v prometu, ki nima trgovinskega značaja. — Ni se pa doglalo, da velja ta navada v istini, to pa vzlic mnenju po obeh strankah izvedencem izvoljenega moža. — Ni dejanske podlage, da bi se mogel običaj spoznati tako razširjenim in udomačenim, da bi zamogel nadomestovati voljo strank, ako je niso izrekle, enako dispozitivnemu zakonu. — Merodajna mora torej povsem biti le avstrijska (nemška) mera.

Napačna je tudi trditev tožnika, da mora — ako se smatra veljavno le avstrijska zakonita mera — tu obveljati le meterska mera. Po čl. V. zak. z dne 23. julija 1871, št. 16. drž. zak. ex 1872 je le za javni promet prepovedana raba prejšnjih mer in tež od 1. januarija 1876. l. dalje. »Javni promet« pa ni ničesar drugega,

nego obrtni promet, kakor se razvidi iz drugih zakonitih določil in navade govora. Niti tožnik, niti toženec ne pečata se pa z obrtnijo, vsaj ne dá se to posneti iz pravde, v kateri se imenujeta oba posestnika.

Proti apelaciji toženca se pa le omeni, da se ni rešil osebne odgovornosti, da se ne bodo sekalo pod mero, če je ukazal delavcem, da ne smejo sekati dreves, ki te mere nimajo. Ker je tožnik zmagal le z malim odlomkom svoje tožbene zahteve, ter je bila toženčeva branitev torej uspešna, moral se mu je prisoditi primeren del stroškov za zagovor, — ter ker je bila njegova apelacija vsaj gledé stroškov uspešna, je prisoditev polovičnih stroškov apelacije primerna.

Najvišje sodišče pa je z odločbo z dne 28. marcija 1894. št. 7 zavrglo ničnostno in revizijsko pritožbo tožnika, kar se tiče glavne stvari kot nedopustno, o revizijski pritožbi tožnika pa gledé stroškov razveljavilo obe nižjesodni razsodbi ter izreklo, da se stroški 1. in 2. stopinje obeh strank pobotajo, ter da trpi tožnik stroške svoje ničnostne pritožbe.

Razlogi:

Tožnik trdi ničnost višjesodne razsodbe, ker ni višje sodišče smatralo doprinešenim dokaza, da velja v Mojstrani laška mera, če se niso stranke izrečno drugače dogovorile, dasi tudi sta se stranki zjedini na jednega izvedenca ter dodelili njegovemu izreku moč polnovernosti; — ter ker se je s tem kvarila tudi v sumarnem postopanju veljavna dispozicijska maksima. A sodnikovo ocenjevanje dokazov ni formalni pregrešek, ki bi povzročeval ničnost razsodbe, temveč se more le izpodbijati potom apelacijske odn. revizijske pritožbe. V istini ni torej ničnostna pritožba ničesar drugega, kakor revizijska pritožba, gledé katere velja § 51. sum. pat. Kar se pa tiče razsodila gledé stroškov, ni pritožba tožnika neupravičena, ker je zmagal vsaj deloma, ter ker je toženec zahtevk tožbe sploh izpodbijal; — torej je imel tožnik vsaj deloma povod za tožbo. Dalje se pa tudi ne sme pozabiti, da je bil toženčev zagovor spojen s posebnimi stroški. Pobotanje stroškov se torej najbolje ujema z določbo § a 25. zak. z dne 16. majnika 1874. št. 69. drž. zak. Ker ni imela apelacija za stranki in merito prav nobenega uspeha, o

izreku gledé stroškov pa prav nezaten, ter ker se je pečal poglavitni del ničnostne oz. revizijske pritožbe z glavno stvarjo, — v katerem oziru je bil ta pravni lek nedopusten, je tudi izrek gledé stroškov apelacije in revizije utemeljen v §-ih 25. in 26. l. c.

Dr. S.

Iz upravne prakse.

Kuks in tar. toč. 45, B prist. zak

A kupil je kuks LXI. rudarske družbe L. za 400 gld. — Dotična prošnja za prepis kolekovala se je v smislu lest. III. s pogodbeno pristojbino 2 gld. 50 kr. ter z vlogino pristojbino 50 kr. — S plačilnim nalogom z dne 29. junija 1893. št. 1683 predpisal je c. kr. pristojbinski urad ljubljanski v smislu §ov I., 5., 68., in t. t. 45, B, *lit. a)* ter 43. *k)* p. z. ne samo $\frac{1}{2}\%$ vpisnine s poviškom v znesku 2 gld. 50 kr., temveč je tudi zahteval z odpuštom kazni primankljaj koleka za vlogo v znesku 1 gld.

V vloženem rekurzu poudarjalo se je, da so kuksi v smislu §-a 140. rud. zak. in t. t. 57, C *lit. a)* p. z. premičnine; — da se uporablja na dotične kupne pogodbe (§ 1277. obč. drž. zak.) lest. III.; da je vloga istočasno tudi pravna listina, po kateri se vrši prenos kuksa; da govori t. t. 45, B p. z. le o stvarnih pravicah gledé nepremičnin, ter da se konečno t. t. 43, *k)* p. z. tu ne more uporabljati, ker ni knjiga rudarskih družabnikov javna knjiga, ki bi služila nepremičninam.

C. kr. finančno ravnateljstvo ugodilo je rekurzu z odločbo z dne 18. oktobra 1893, št. 15681, kolikor se tiče pristojbine od vloge v znesku 1 gld. Konečno pa je odbilo pritožbo gledé vpisnine 2 gld. 50 kr. sklicevaje se na t. t. 45, B p. z., ne da bi navedlo drugih razlogov.

Tudi proti tej odločbi vložil se je rekurz. Opozarjalo se je na nedoslednost, da se je s tem, da se je odpustil vlogi daljnji kolek 1 gld. ter izreklo zadostnim kolekovanje s 50 kr., uže itak priznalo, da tu ne gre za nepremičnine, ter tudi ne za javne knjige, čemu torej vpisnine?! T. t. 45, B p. z. govori le o drugih stvarnih pravicah, katere se pridobi. Na kuksu so se pa pridobile lastninske,

ne pa »druge stvarne« pravice. Sklicevanje na to točko je torej, bodisi naravnost ali pa per analogiam ¹⁾ povsem nesrečno.

Finančno ministerstvo pa je z odločbo z dne 24. aprila 1894, št. 9186 ugodilo rekurzu povsem, ker se ne pridobi z vknjižbo v knjigo rudarskih družabnikov po §-u 140. obč. rud. zak. stvarne pravice na rudniško telo, temveč le svojstvo rudarskega sodružabnika.

Dr. S

¹⁾ Pri pristojbinskem zakonu sploh analogija prav za prav nima ničesar opraviti.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša v br. 7. za mesec julij naslednje razprave: Prilog tumačenju zakona o zadrugah. Napisao dr. Izidor Lichtenberg. — Njekoliko opazka k članku: Zar tabularni posjed zaista nije posjed? Napisao dr. Mirko Mikulčić. — Knjižni posjed. Prevod v 11. številki „Juristische Blätter“ natisnene razprave, kateri je pripravil Franjo Haladi. — V 8. številki za mesec avgust prinaša pa *Mjesečnik* poleg nadaljevanja razprave dra. J. Lichtenberga sledeči razpravi: Odreknucé na pravni liek ništovne žalbe i posledice istog. Napisao dr. Nikola Ogorelica. — O položaju stranaca u Belgiji u pogledu gradjanskih prava. Napisao dr. Vladimir Pappafava.

Compendium des österr. Strafrechtes A. Finger. — I. del. — Berlin. 1894. Heymann. — Cena 4 gld. 20 kr.

Lehrsystem des Kirchenrechtes und der Kirchenpolitik. W. Kahl. — I. polovica. Freiburg i. Br. 1894. — C. B. Mohr.

Kritische Beiträge zur Erkenntnis unserer socialen Zustände und Theorien. Jul. Platter. — Basel 1894. — H. Müller.

Ueber die Collectivprocura. F. Bie. — Lipsija. 1894. — Veit & Co. — 57 str.

Entstehung des deutschen Immobiliareigenthumes. A. H. Blumenstock. — Inomost. 1894. — I. del. Grundlagen. — Wagner. — Vel. 8°. V. 375 str.

Das Recht der Spedition. I. L. Burchard. — Stuttgart. 1894. — Enke.

Die Disciplinarstrafen in den österr. Strafanstalten und Gefängnissen. K. Hiller. — Na Dunaji. 1894. — Deuticke. — XVI. 474 str.

Depositengeschäfte und Depositenbanken. A. Neumann. — Hofer. — Lipsija. 1894. — Winter.

La massa ereditaria ed il suo riparto nei casi dubbi di imputazione. — Brezzo C. — Torino. 1894.

La propriété industrielle, artistique et littéraire. Contin Cl. I. tome. — Paris. 1894.

The Law of Trade Mark, Trade Name and Merchandise Marks. Kerly D. M. — London. 1894.

Le Mariage en droit international privé et la conference de la Haye. — Bruxelles. 1894.

Evolution of modern Capitalism. Hobson J. A. London. 1894.

Socialisme et la revolutione sociale. Naudier F. — Paris. 1894.

Mannale del diritto commerciale italiano. Marghieri Alb. — Neapoli. 1894.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1894.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Kakor smo poročali uže v zadnji številki, sklenil je odbor našega društva, da se društvo udeleži slavnosti odkritja spomenika, ki se je postavil rajnemu M. Cigaletu v Črnem vrhu nad Idrijo, in spominske plošče, ki se je vzdala v Lomeh, njegovem rojstnem kraju. „Pravnik“ zastopal je pri tej slavnosti, ki se je vršila dne 26. avgusta t. l., naš predsednik g. dr. A. Ferjančič, kateri je imel tudi slavnostni govor, odbornika gg. dr. Babnik in dr. Majaron in nekateri drugi člani. Udeležniki od Ljubljanske strani odpeljali so se z brzovlakom do Logatca in odtod odrinili na vozeh. Pri vходу v Črni vrh pozdravila sta načelnik slavnostnega odbora g. nadučitelj Pipan in imenom občine g. Čuk, katerima se je zahvalil tudi imenom našega društva g. dr. A. Ferjančič. Po cerkvenem opravilu vršilo se je slavnostno odkritje spomenika. V slavnostnem govoru poudarjal je naš predsednik pomen Cigaletovega delovanja za narodno književnost, slovensko jezikoslovje in slovensko uradovanje. Na to odkril se je spomenik. Med železno ograjo stoji bela mramornata piramida in na njej sledeči napis: (spredaj) V črnovrški občini, v Lomeh št. 12, je bil rojen 2. kimovca l. 1819. Matej Cigale, slovenski pisatelj, urednik državnega zakonika, umrl kot vladni svetovalec dne 20. malega travna l. 1889. na Dunaji. „Jeden poglavitnih stebrov mile slovensčine in jeden največjih dobrotnikov slovenskega ljudstva“. Navratil. Postavili častilci l. 1894. (Na desni strani.) „Človeku je namen ožlahtniti srce in približati se božji svetosti“. M. Cigale. (Na levi strani.) „Kar zrak stvarem je narodu narodnost“. M. Cigale. Po končanem banketu podali so se udeležniki v Lome, k rojstveni hiši Cigaletovi. Lomovski podžupan g. Rudolf pozdravil je najpoprej v imenu najbližjih rojakov Cigaletovih udeležnike in na to razložil je v izvrstnem govoru g. prof. Lampe delovanje Cigaletovo. Po končanem govoru odkrila se je spominska plošča na Cigaletovi rojstni hiši, katera ima napis: „V tej hiši se je rodil dne

2. kimovca l. 1819. Matej Cigale slovenski pisatelj umrl dne 20. malega travna l. 1889. na Dunaji. Vsa slavnost bila je vredna spomina Mateja Cigaleta. — Pravosodni minister njega ekselenca visokorodni gosp. grof Schönborn, kateremu je poklonilo naše društvo izvod nove nemško-slovenske pravne terminologije, pisal je našemu društvu pismo, katero se glasi doslovno; „Das mir mit dem geschätzten Schreiben vom 29. Juli l. J. übermittelte Exemplar der deutsch-slovenischen juristischen Terminologie nehme ich mit Dank an, und beehre mich dem löblichen Vereine mitzutheilen, dass ich am 24. August d. J. unter der Nummer 16716 im Gegenstande eine Kundmachung erlassen habe, welche im Stück XVII des Justizmin. Verordnungsblattes erschienen ist. Wien, am 7. September 1894 Schönborn.“ Istetako pisal je predsednik višjega deželnega sodišča v Gradci visokorodni grof Gleispach, kateremu je naše društvo tudi poklonilo jeden izvod terminologije, našemu predsedniku g. dr. A. Ferjančiču pismo, katero priobčujemo doslovno: „Euer Hochwolgeborn! Das geschätzte Schreiben des Vereines „Pravnik“ vom 28. Juli d. J. ist in Folge meiner Abwesenheit von Graz verspätet zugekommen. Hieher zurückgekehrt, beeile ich mich Euer Hochwolgeborn zu bitten für dasselbe und die angeschlossene Beilage meinen verbindlichen Dank zu vermitteln. Ich habe mit grossem Interesse das Werk durchgeblättert und den Eindruck empfangen, dass es mit eben so viel Umsicht als Gründlichkeit bearbeitet ist und die dermaligen Bedürfnisse erschöpft. Die fortschreitende Gesetzgebungsarbeit dürfte allerdings im Laufe der Jahre eine erneuerte Auflage zum Bedürfnis machen. Ich werde Veranlassung nehmen dieses Werk dem Amtsgebrauche zuzuführen und auch die slovenischen Drucksorten auf Grund derselben revidiren zu lassen. Auf diese Art hoffe ich, dass das Werk seinen Zweck erreichen und eine einheitliche Terminologie bei Gericht, Advokaten und Notaren in allen von Slovenen ganz oder theilweise bewohnten Bezirken erzielt werden wird. Mit dem Ausdrucke der vollkommensten Hochachtung und meinen besten Dank erneuernd Euer Hochwolgeborn ergebenster — Gleispach. Graz am 3. August 1894.“ Kos XVII. ukaznika pravosodnega ministerstva z dne 7. septembra t. l. priobčuje pa pod točko 12. sledeči razglas: „Nemško-slovenska pravna terminologija. V založbi dvorne in državne tiskarnice na Dunaji izšla je v ročni izdaji po naročilu pravnega društva „Pravnika“ v Ljubljani urejena nemško-slovenska pravna terminologija. Cena tej izdaji je 3 gld. 50 kr. Sodišča in državna pravdnikstva, v kojih okoliših je slovenski jezik v deželi navaden opozarjajo se na izdajo omenjene terminologije. (24. avgusta 1894, št. 16716).“

— (Imenovanji.) Podpredsednikom višjega deželnega sodišča v Gradci imenovan je dvorni svetnik in svetnik ondotnega višjega deželnega sodišča Karol Klimbacher. Predsednikom Tržaškega deželnega sodišča imenovan je dosedanji višji državni pravdnik v Trstu Mihael Urbancich.

— (Osobne vesti.) Deželno-sodni svetnik v Celovci Jakob Hren dobil je povodom svojega umirovljenja naslov in značaj višjesodnega svetnika. — Imenovani so: Okrajni glavar v Kopru Schaffenhauer namestniškim svetnikom na Primorskem, začasni okrajni komisar Avg. pl. Fladung definitivnim okrajnim komisarjem, vladni koncipist dr. Rob. Praxmayer začasnim okrajnim komisarjem, začasni vladni koncipist baron E. Schönberger definitivnim vladnim koncipistom, konceptni praktikant Fran Schitnik vladnim koncipistom, pravnik Makso Schescharg konceptnim praktikantom, vsi na Kranjskem; sodni pristav pri dež. sodišči v Trstu Andrej Sancin namestnikom državnega pravdnštva v Gorici, avskultant pri okrožnem sodišči v Celji Avgust Modrinjak sodnim pristavom pri okrajnem sodišči v Mokronogu; pravna praktikanta Josip Roth in Anton Mejač avskultantoma na Kranjskem; tajnik finančne prokurate v Trstu dr. Herman Mayr fin. svetnikom v Trstu. — Premeščen je sodni pristav pri okrajnem sodišči v Mokronogu Albert Kokalj v Maribor. — Odvetniško pisarno otvoril je v Ljubljani dr. Viktor Supan, v Kranji pa dr. Fran Prevec.

— (Umrl) je dne 28. avgusta t. l. v Lescah za kapjo okrajni sodnik v Radoljci in c. kr. deželnega sodišča svetnik Ivan Bric. — V Gorici umrl je tamošnji odvetnik dr. Josip Jakopič.

— (Dr. Josip vitez Zhishman †.) Dne 4. t. m. umrl je za kapjo slavni učitelj crkvenega prava, dvorni svetnik in bivši učitelj na vseučilišči na Dunaji dr. Josip vitez Zhishman. Pokojnik rodil se je v Ljubljani leta 1820., vseučiliške študije dovršil je na Dunajski univerzi ter dosegel doktorat modroslovja in pravoslovja. L. 1853. postal je profesor na Terezijanski akademiji, l. 1867. pa profesor crkvenega prava na Dunajskem vseučilišči, kjer ga je senat izbral večkrat dekanom pravoslovne fakultete in je bil tudi izbran kot rector magnificus. Doletela je rajnika tudi čast, da je bil izbran učiteljem umrlega prestolonaslednika Rudolfa, katerega je učil klasične jezike, zgodovino in zemljepis in pozneje predaval mu crkveno pravo. Rajni dr. Josip vitez Zhishman bil je najboljši poznavalec vsega crkvenega prava, posebno tudi prava orientalske crkve in kot tak slaven po vsem svetu. V naučnem ministerstvu bil je odločilni svetovalec v vseh v njegovo stroko spadajočih vprašanjih in je sodeloval posebno pri organizaciji metropolije Črnovške, Kotsorske in Sarajevske, pri ustanovitvi bogoslovne fakultete na vseučilišči v Črnovcih in pravoslavnega semenišča v Sarajevu. Slavni učenjak spisal je mnogo po vsem svetu znanih del, izmed katerih navedemo naj tu samo naslednje: „Das Eherecht in der orientalischen Kirche,“ „die Synoden und die Episcopalämter in der morgenländischen Kirche“, „das Stifterrecht in der morgenländischen Kirche“ itd. Rajni dr. Josip Zhishman odlikovan je bil z redom železne krone III. vrste in z zlato svetinjo za znanost in umetnost. Slavni učenjak spominjal se je rad svoje domovine in bil poseben prijatelj in pokrovitelj vseučiliških dijakov s Kranjskega.

— (Dr. Adolf Exner †.) Dne 10. t. m. umrl je v Kufsteinu za kapjo vseučiliški profesor in član gosposke zbornice dr. Adolf Exner, znameniti pisatelj rimskega in avstrijskega prava na Dunajskem vseučilišči. Pokojnik porodil se je dne 15. februarija 1841. l. v Pragi, obiskoval vseučilišče na Dunaji, kjer je tudi dosegel doktorat pravoslovja l. 1863. Obiskal je na to nekatere nemške univerze in postal najprvo privatni docent za rimsko in avstrijsko pravo na Dunajskem vseučilišči. L. 1868. poklican bil je kot reden profesor na univerzo v Curih, kjer je bil l. 1871./72. izbran dekanom. L. 1872. poklicali so ga odločilni krogi na Dunajsko vseučilišče, kjer je bil predaval rimsko in avstrijsko pravo do zadnjega časa. L. 1883. izbran bil je dekanom, l. 1891. pa kot rector magnificus; bil je tudi član državnega sodišča in gospodske zbornice. Dr. Adolf Exner bil je jeden najplodovitejših pisateljev o rimskem in avstrijskem pravu in so njegova dela znana vsem pravnikom. Najslavnejši njegovi spisi so: „Das Institut der Pfandrechtspränotation in Oesterreich“, „die Lehre vom Rechtserwerb durch Tradition nach österreichischen und gemeinen Rechte“, „das Publicitätsprincip“, „das österreichische Hypothekenrecht“, „Grundriss zu Vorlesungen über Geschichte und Institutionen des römischen Rechtes“, „Kritik des Pfandrechtsbegriffes nach röm. Recht“ itd. Dr. Adolf Exner bil je jeden najmenitnejših civilistov naše dobe in odličen član Dunajske univerze.

— (Permanentni odsek za civilni pravdni red), kateri je dne 15. junija t. l. odložil svoja posvetovanja, sklical se je na dan 17. septembra t. l. da nadaljuje svoje delo. Odsek dožene najbrž posvetovanja v štirih do petih tednih in predloži svoje poročilo poslanski zbornici, čim se ta snide.

— (Justični kandidati.) Kakor se razvidi iz statističnih poročil pravosodnega ministerstva bilo je koncem l. 1893. na Avstrijskem 2923 justičnih kandidatov, med njimi 388 pravnih praktikantov, 1852 odvetniških in 663 notarskih kandidatov. Od tega števila spada na Spodnje Avstrijsko 605, na Zgornje Avstrijsko 57, Solnograško 21, Češko 700, Moravsko 196, Šlezijo 46, Štajersko 128, Koroško 29, Kranjsko 49, Tirolsko in Predarlško 145, Trst in Primorje 77, Galicijo 733, Bukovino 81 in Dalmacijo 56. Število vseh justičnih kandidatov zmanjšalo se je v primeri z letom 1892. za 17; pomnožilo se je samo število odvetniških kandidatov in sicer za 16, število pravnih praktikantov nazadovalo je za 21 in število notarskih kandidatov za 12. Izpite delalo je tekom preteklega leta 430 kandidatov, izmed katerih samo 5 odstotkov izpita ni napravilo, 7 odstotkov napravilo je pa izpite z odliko. Izpite delalo je 153 kandidatov iz sodne prakse, 234 kandidatov iz odvetniške in 43 kandidatov iz notarske prakse.

Pregled pravosodstva.

350. Vzdrževanje, katero se mora plačevati iz zapuščine nezakonkega očeta, ni omejeno le na doneske zapuščinske imovine, temveč odmeriti se zamore tudi v taki visokosti, da prispeva v njegovo pokritje tudi zapuščinska imovina (glavnica) sama.

R. z dne 18. aprila 1894, št. 4668. J. M. 1032.

351. Če se preživitkarica zopet omoži ter preseli v drugo hišo iz preživitkarskega stanovanja, ne sme zahtevati odškodnine, akoravno se glasi odstavek pogodbe, da sme preživitkarica, če ne bi hotela stanovati v hiši, zahtevati namestek v znesku, ki zadostuje, da si dobi drugo stanovanje.

R. z dne 22. majnika 1894, št. 6169. G. Z. št. 34 ex 1894.

352. Da se izpodbija poslednja volja po §-u 572. obč. drž. zak., ne zadostuje goli dokaz zmote gledé nagiba, — temveč treba dokazati, da je bila ta zmeta e dini razlog določbi.

R. z dne 4. julija 1894, št. 7921. J. B. št. 31 ex 1894.

353. Visokost zneska, ki pristojta soprogi po §-u 796. obč. drž. zak. za spodobno vzdrževanje, ki jej primankuje, določevati je v mejah odvisn h od visokosti zapuščine na ta način, da to vzdrževanje ni višje, nego dohodek, ki ga bi vrgel njej pristojéči dedinski zakoniti delež, — pa tudi ne manjši, kakor bi ga vrgel dolžni del. (§-i 758., 795., 796. obč. drž. zak.

R. z dne 30. majnika 1894, št. 5791. G. Z. št. 35 ex 1894.

354. Ugovor, da se je sicer podpisala listina, pa ne da bi se vedelo za njeno vsebino, ni dopusten po §-u 876. obč. drž. zak. S tem, da so se po poroku dale menice, ne ugasnejo pravice, izhajajoče upniku iz poročstva, če se menice ne plačajo. Po smislu §-a 1364. obč. drž. zak. odgovoren je porok tudi za tožbene in izvršilne stroške, kateri so nastali upniku nasproti glavnemu dolžniku.

R. z dne 6. junija 1894, št. 6652. J. B. št. 36 ex 1894.

355. V smislu §-a 30., št. 4. zakona z dne 16. marcija 1884, št. 36 drž. zak. dokazati mora izpodbijalec oškodbo upnikov.

R. z dne 23. majnika 1894, št. 5904. G. Z. št. 34 ex 1894.

356. Provizija za posredovanje pravnega opravila plačati se mora, če se je opravilo dovršilo, — brez pomena je pa, ako se je pozneje sklenilo opravilo, kakor je v obljubi provizije navedeno.

R. z dne 16. majnika 1894, št. 5678. J. B. št. 32 ex 1894.

357. Običaji borze so vir za razsojo, ki pride v poštev še le po trgovinskem zakoniku.

R. z dne 2. majnika 1894, št. 4878. J. B. št. 32 ex 1894.

358. Forum retentionis utemeljen je tudi za zahteve povračila, katere se morajo še le ugotoviti in dokazati potom tožbe.

R. z dne 7. novembra 1893, št. 12853. J. B. št. 31 ex 1894.

359. Izvršilo na tirjatev, ki pristojaja baje izvršencu proti izvršitelju, a katere obstanek le-ta zanikuje, ni dovoljeno.

O. z dne 22. junija 1894, št. 7161. G. Z. št. 35 ex 1894.

360. Ako se izvršilnim potom proda v zapuščino spadajoča nepremičnina, predno se je še dedičem prisodila, se ne morejo odkazati zapuščinske pristojbine iz skupila v privilegovanem prednostnem redu.

O. z dne 22. majnika 1894, št. 6308. G. Z. št. 35 ex 1894.

361. S tem, da se odpre siloma ključavnica, katero je napravil lastnik vodnjaka na njem, da onemogoči pristop k vodnjaku, se ni motilo posesti, če je bil storilec upravičen za dobivanje vode.

O. z dne 6. marcija 1894, št. 2590. J. B. št. 36 ex 1894.

362. Da se všteva dejanje kot goljufija, mora zvito prigovarjanje ali dejanje, katero hoče uporabljati ali povzročiti pomoto, — če ne napravi škode — vsaj biti sposobno, da jo povzroči.

R. z dne 26. majnika 1894, št. 4381. G. Z. št. 34 ex 1894.

363. Kaznovanje po §-u 506. k. z. more biti izključeno, če se brani zapeljana oseba v zakon stopiti z zapeljivcem, ki je v to pripravljen.

R. z dne 19. junija 1894, št. 7285. G. Z. št. 33 ex 1894.

364. Učin §-a 49. zakona z dne 11. aprila 1889, št. 41. drž. zak. se more dovršiti tudi, ako se odvrča zdravljenje slučajnih poškodb.

R. z dne 18. novembra 1893, št. 9206. G. Z. št. 35 ex 1894.

365. V §-u 9. tisk. zak. ustanovljena odgovornost ni izključena, če se strinjajo na tiskovini navedene napačne navedbe z objavo, ki se omenja v §-u 10. ibid. S tem, da se vloži obtožnica radi tiskovnega pregreška ni zastaranje pretrgano.

R. z dne 24. maja 1894, št. 3505. G. Z. št. 30 ex 1894.

366. Učin po §-u 45. odst. 1. zak. z dne 24. majnika 1882, št. 51. drž. zak. kaznivega dejanja dovršiti se more tudi po nemarnem ravnanju proti prepovedi §-a 7. zak. z dne 29. februarja 1880, št. 35. drž. zak.

R. z dne 25. majnika 1894, št. 3488. G. Z. št. 31 ex 1894.

367. Ako preti kaz. zakon kazni v denarji ali z zaporom, se ravna obseg dobe zastaranja po oni vrsti kazni, s katero združuje § 532 k. z. daljši čas zastaranja. Prestopki društvenega zakona z dne 15. novembra 1867, št. 134. drž. zak. zastarajo v 6 mesecih.

R. z dne 19. junija 1894, št. 7385. Zft. für Verw. št. 37 ex 1894.

Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu I. zvezek.

Ta knjiga, katera se dobiva pri knjigotržcu **Antonu Zagorjanu** velja 1 gld. 40 kr., po pošti sprejeta pa 1 gld. 50 kr.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 števil. 119 državnega zakonika

z dodanim

zvršitvenim propisom

in

drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi.

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani. Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

☛ Dobiti je pri knjigotržcu **Ant. Zagorjanu**. Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je 2 gld. 50 kr., za nečlane 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

Nemško-slovenska pravna terminologija.

V imenu društva „Pravnika“

uredil

dr. Janko Babnik

c. kr. sodni pristav.

Založila c. kr. dvorna in državna tiskarnica.

Pod tem naslovom pride slovenska pravna terminologija te dni na svitlo in stane, kakor se je začasno določilo **3 gld. 50 kr.**, elegantno in trdno vezana **4 gld. 10 kr.**, po pošti **15 kr. več.**

Vsakemu pravniku bode prepotrebna knjiga kaj zvrstno služla n želet je, da si jo vsa kdo naroči.

Naročila sprejema

Anton Zagorjan

knjigotržec v Ljubljani.